

sorteraður eftir stedd og slagi: Kranar, truckar, sorteringsmaskinur, meira isur, stórir kassar. So inn í kuldagoymslurúmið á flakavirkjunum. Hagani aftur til nýggja maskinella viðgerð og nýggja vraking. Síðani reinskering, pakking, frysting og at enda í frystigoymsluna. Fiskasolan skipar fyri, nær vøran skal avskipast. (Og hevur nú virkið skikkað sær væl eitt heilt ár, ja, so kemur sjálvur Cold Water3r allan vegin úr USA at hanga ein gyltan perlukrans um hálsin á virkisleiðaranum og spandera ein litlan uppá hini deyðuliga á virkinum). Hetta seinasta sjálvandi sagt í parantes.

Bert ein manning!

Vit kunnu her tona um 3 ymiskar manningar, ið eru knýttar at framleiðsluni: 1. Manningin á skipinum. 2. Manningin á flakavirkjunum.

3. Vrakara-, fermingar-, lossingar- og Fiskasolan-manningin.

Teir nútímans frystilínubátarnir og djúpvatns frystitrolararnir, ið nú verða bygdir líkjast yvirhever nógv okkara nútímans ísfiska linubátum og trolarum. Manningin verður tó stóri, maskinurnar, ið skulu viðgera fiskin, verða eitt sindur dyrari, kompressorarnir hava størri mátt, lastin verður helst betri bjálvað, og í staðin fyri is og kassar hava hesi skipini fyrstiskáp og/ella -tunnlar. — Men týðningarmest av øllum:

1. Bert ein manning verður her knýtt at framleiðsluni.
2. Vøruðygðin verður altíð fyrsta floks.
3. Framleiðslan umborð verður so rationell, at studningur til vinnuna fellur burtur.

Í ein ávísan mun kunnu vit her siga, at hesi nýggju skipini hava tikið tað «konventionalla» fiskavirkið við einum parti av arbeiðsfólkunum við umborð! Men hetta merkir sjálvandi ikki, at dagar «land-fiskavirkisjons» eru taldir — tvørturímóti, tí her verður m.a. júst «surimikollveltingin» at slóða fyri nýggjum hugvekjandi framtøkum.

Surimi — framtíðin

Surimi er ein farsvøra har fitieveni og tey vatnupploysiligu proteinini í fiskinum eru «vaskað» úr fiskakjötinum. Hetta ger m.a., at dygðin (góðskan) á suriminum heldur sær á somu høgu legu í minst eitt ár á frystigoymslu. (Vanligt fars byrjar sum kunnugt at trána eftir 3 mánaðum).

Tað eg havi nevnt

«surimikollveltingin» kann óivað best lýsast við einum dømi: Tá fyrsta feroyska sendinevndin vitjaði Japan í 1981 var útflutningur Japans til USA av surimivörum umleið 2.000 tons. Í fjør var útflutningurin 37.000 tons, og í ár kemur hann upp í 80.000 tons ella meira. Söluvirðið í USA fyri ymiskar surimivörur verður í ár uml. 7 milliardir krónur.

Kenda marknaðarkanningarfelagið «Seafood Management Corporation» roknar við, at í 1990 verður solan av surimivörum 450.000 tons, ella fyri meira enn 40 milliardir krónur pr. ár — einans í USA.

Heimafturkomnir frá nevndu Japan-ferð, vóru vit, ið luttóku, skildir «spinnandi erir», tá vit mæltu til at fara undir hesa framleiðslu beinan vegin. Seint og tungt hevur gingist, men nú er so tann fyrsta summi-verksmiðjan komin til landið, og tað fyrsta virkið (Blue North), ið skal viðari góðska surimið, verður klárt at byrja framleiðsluna («crab-sticks») í januar. Rávoran er fyrst og fremst svartkjafturin, og er tað satt sum fiskifróðingarnir «siga, at hesin stovnurin er uml. 6–10 mill. tons til stoddar, so loyvi eg mær at pástanda, at hann, ið ikki — út frá m.a. nevndu USA-tølunum — dugir at siggja ovurstóru menningar-møguleikar okkara á hesum øki, ja, hann er starblindur!

Meira er tað ikki at siga um hetta, uttan kanska at skoyta uppi, at í dag berjast menn um «æruna» fyri at vera teir mest serkunnugu og fremstu á økinum. Jú, vit líkjast okkum sjálvum!

Fantasíloysi innan áling

Ætlanin er at okkara alibrúk í 1990 skulu framleiða o.u. 10.000 tons ella meira av laks og silum. Hetta merkir aftur ein fódurtørv svarandi til uml. 80.000 av fiski/slógvi. At siga øll okkara fiskiskip koyra í dag slógvið fyri borð, samstundis sum vit keypa dyrt alifóður úr m.a. Noreg. At hetta má fáa ein enda sigur seg sjálv.

Tann í dag skilabesta loysnion at varðveita hesa týðningarmiklu rávøru umborð er uttan iva ensilering. Yvirhever er tað heilt «burturvið», at vit í dag uttan at blunka tveita bæði livur og rogn fyri borð, samstundis sum vit vita, at 1/3 av mannaættini liva á hungursmarkinum, og at dagliga doyggja um 40.000 børn í hungri — t.v.s. hvønn ein

asta dag eins nógv børn og vit eru ibúgvur í hesum landi!

At verulig kollvelting er hend innan havbúnaðin seinastu 4–5 árin, nýtist mær neyvan at nevna. Tær mongu umsóknirnar um alioyvi, ið liggja hjá aliráðnum, bera eisini boð um, at hetta er nakað vit øll eru «við uppá». Men kann vit eftir, hvat tað er feroyingurin vil ala, ja, so siggja vit tverri eitt nærum skelkandi fantasiløysi. At siga alt snýr seg í dag um laks og smolt, smolt og laks.

Burtur frá flaki

Eins og við klippfiskinum í sinari tíð, so er tíðin nú búgvín at byrja at «niðurbyggja» ta konventionellu (vanligu) flakafarmleiðsluna á okkara størstu virkjun, til fyrimun fyri aðrar framleiðslur á hægri góðskingargrá. Tað er fyrst og fremst tey skjótt vaksandi dygdarkróvini, ið eru orsökini til, at eg meti at so má vera

Ein viðkaður, nútímansgjörður útróðrarfloti saman við smærri nútímans trolarum og línuskupum verður helst í framtíðini álitið hjá teimum smærri virkjunum — «bygdavirkjunum».

Hesi virkini verða óivað eisini so við og við at «spesialisera» seg innan ávís økir og ávísar dygdarframleiðslur.

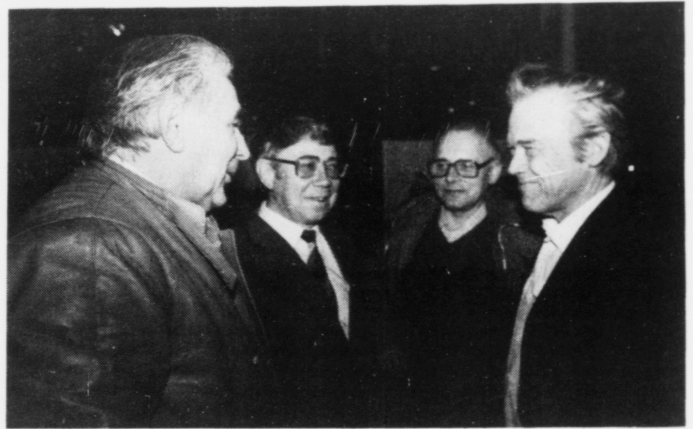
Í staðin fyri sum í dag at byta landgrunnin í økir so og so nógvar fjórðingar úr landi, er helst rættari — í hvussu so er í ein ávísan mun — at veita veiðiloyvini til tey ymisku fiskiskipini (veiðihættirnar) við stóði í dýpdarlinjunum.

Skulu vit ganga á meti vaksandi dygdarkróvunum og krøvunum um rentabilitet í øllum liðum í vinnuni, so verða teimum stóru ísfiskatrolarunum (frá Cuba-trolarunum og uppeftir) neyvan liv lagað í framtíðini — ið hvussu er ikki so sum veiðumynstrið hjá hesum trolarum er í dag. Hin vegin meti eg, at okkara djúpvatns frystitrolarar og teir stóru frystulinubátarnir verða at ganga eina ljósa framtíð á meti — ikki bert í egna sjóoki, men kanska líka nógv í altjóða sjóoki.

Svartkjaftur og annar fiskur

Svartkjafturin og móguliga høguslökkurin eru óivað teir pelagisku fiskastovnarnir, ið vit enn í mong ár kunnu grunda ein framhaldandi vøkstur á — bæði hvat viðvikur nøgd og virði. Djúpvatnleiðin er lítið troytt. Tað ber til at fiska úr Føroyum til Grenlands.

Við verða at framleiða



Tórmodur Dahl tosar her við fleiri av luttakarunum á fiskivinnutinginum

fars og surimi úr svartkjafti og gullaksi bæði á landi og á sjóvi, og eg fari valla skeivur, tá eg sigi at skjótt verður fars og surimi úr hvitingsbróður ein týðandi rávøra hjá okkara matvøruindnað.

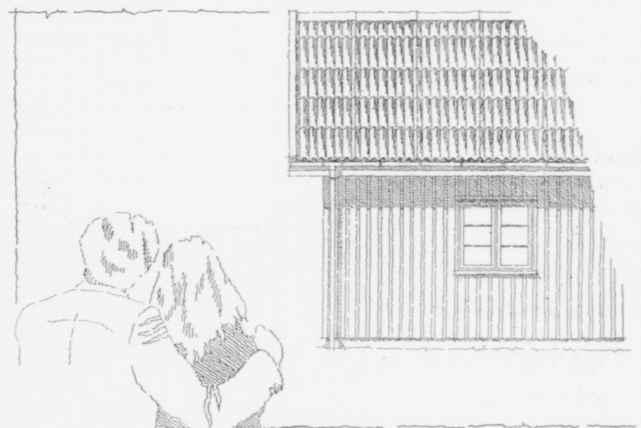
Tað er eftir minari metan ein sera vánaligur vinnulivspolitikkur at tosa upp og niður um, at okkara fiskigrunnar eru ovurtroyttir. Lat so vera, at tiska-, upsa- og hýsu-

stovnarnir eru ovurfiskaðir, men tað kunnu vit skjótt bæta um við eitt sindur av stýring. Tað ringasta vit kunnu gera fyri okkara land og fólk er at koma áráði hjá okkara ungu sjógørpum við ævigt og altíð at mjarra um, at nú er skjótt ikki ein murtur eftir havinum.

So leingi vit eru millum teir fremstu og teir bestu (og tað eru vit), so eru og vera okkara móguleikar at

finna nýggjar framtaksleiðir nær um óavmarkaður. Men halda vit áfram við grenjinum, end vit skjótt í somu saggum sum grannaland okkara Ísland, ið valla hevur fingið eitt nýtt fiskifar tey seinastu 20 árin, júst tí har ræður eitt «byrokratiskt» yviransni, ið kóvir allan framtakshug!, segði Tórmodur Dahl.

havnarhús



Hugsa tygum um at byggja hús, so tosið við okkum. Vit framleiða eini dygdargóð hús, sum eisini passa væl inn í tað feroyska landslagið.

Vilja tygum sleppa undan prishækkingum, so bíleggjið húsini nú.

Ringið ella skrivið til okkara, so senda vit eina brochuru við øllum neyðugum upplýsingum



P/f havnarhús

áarvegur 14 tlf. 17771 tórshavn